

การพัฒนางานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ตำบลหนองขวาง อำเภอโพธาราม
จังหวัดราชบุรี

THE PUBLIC WELFARE DEVELOPMENT OF SANGHA IN NONG-KWANG
SUBDISTRICT, PHOTHARAM DISTRICT, RATCHABURI PROVINCE

^[1]พระครูนิติสารวิกรม (สุขศิริ) PhrakruNitisaravikrom (Suksiri)

^[2]พระราชสมุทรวชิรโสภณ PhraratSamutrawachirasophon

^[3]พระครูวาทีวรัฒน์ PhrakhruWateeworawat

^[1] ^[2] ^[3]วิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Ratchaburi Buddhist College,
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Corresponding Author E-mail: Nitisaravikrom@hotmail.com

Article Received: July 24, 2024. Revised: December 25, 2024. Accepted: December 25, 2024.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการปฏิบัติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนางานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติที่มีต่อการพัฒนางานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการพัฒนางานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีโดยการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 364 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที ค่าเอฟ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) การปฏิบัติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนางานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ตำบลหนองขวาง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาวัดอุโบสถ ด้านการพัฒนาการบริหารจัดการ ด้านการพัฒนาคณะสงฆ์ และมีรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย คือ ด้านการพัฒนางบประมาณ 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนางานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ตำบลหนองขวาง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ มีผลให้ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนางานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนการศึกษาอาชีพ รายได้ มีผลให้ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนางานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย และ 3) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนางานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ (1) ปัญหา อุปสรรค ได้แก่ คณะสงฆ์ขาดความสัมพันธ์ที่ดีในการติดต่อประสานงานในการทำงานร่วมกับหน่วยงานของภาครัฐในการสร้างความสามัคคีในชุมชน (บวร) และขาดความพร้อมทั้งบุคลากร สนับสนุนอย่างมีประสิทธิภาพ (2) ข้อเสนอแนะ ควรมีการพัฒนาเตรียมความพร้อมให้ครอบคลุมในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเพื่อทำหน้าที่หรือประสานงานร่วมกับหน่วยงานของรัฐในการสร้างความสามัคคีในชุมชน (บวร) บ้าน วัด โรงเรียน เอกชน พร้อมทั้งการบริหารจัดการงานโดยเน้น

กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการงานสาธารณสงเคราะห์ พร้อมทั้งคณะสงฆ์ควรมีการรณรงค์ให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้เห็นคุณค่าและให้ความสำคัญของการงานสาธารณสงเคราะห์ชุมชนให้มากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: งานสาธารณสงเคราะห์, คณะสงฆ์, การพัฒนาบุคลากร

ABSTRACT

This research aims to 1) study the public's practice towards the development of public welfare work of the Sangha, 2) study the comparative level of practice towards the development of public welfare work of the Sangha classified by personal factors, and 3) study the problems, obstacles, and suggestions for the development of public welfare work of the Sangha. This research is a mixed-method research. In part of the quantitative research, using a questionnaire with a sample of 364 people. Data were analyzed using research statistics, including frequency, percentage, mean, standard deviation, hypothesis testing by t-test, F-test, and one-way analysis of variance. The qualitative research was conducted by interviewing 9 key informants. Data were analyzed using content analysis. The research results found that 1) the public's practice towards the development of public welfare work of the Sangha in Nong Kwang Subdistrict, Photharam District, Ratchaburi Province, overall, was at a moderate level. When considering each aspect, there were opinions at a moderate level in 3 aspects: material and equipment development, management development, and personnel development, and the aspect with a low level of opinion was budget development. 2) The result of comparing opinions on the development of public welfare work of the Sangha in Nong Kwang Sub-district, Photharam District, Ratchaburi Province, classified by personal factors found that gender and age, affected people's opinions on the development of public welfare work of the Sangha, overall, there was a significant difference at the statistical level of 0.01. Therefore, the research hypothesis was accepted. As for education, occupation, and income affected people's opinions on the development of public welfare work of the Sangha, overall, there was no difference. Therefore, the research hypothesis was rejected. 3) Problems, obstacles, and suggestions for developing public welfare work of the Sangha (1) Problems, obstacles, included lacking of good relationships in communicating and coordinating with government agencies in creating unity in the community (BWOR) and lacking readiness of efficient supporting personnel. (2) Suggestions There should be development and readiness to cover all aspects, especially personnel who have knowledge and understanding to perform duties or coordinate with government agencies in creating unity in the community (BWOR), homes, temples, schools, private sectors, along with work management that emphasizes the participation process of all sectors and those involved in public welfare work. The Sangha should also campaign for all relevant sectors to see the value and giving greater importance to community public welfare work.

Keywords: Public Welfare, Sangha, Human Resource Development

บทนำ

พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย เมื่อครั้งยังเป็นอาณาจักรสุวรรณภูมิ ในปี พ.ศ. 235 ซึ่งมีพระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม เป็นหลักฐานที่ปรากฏอยู่ให้เห็นถึงการมีชุมชนตั้งถิ่นฐานอยู่อาศัยบริเวณนี้ ซึ่งต่อมาเรียกว่า อาณาจักรทวารวดี ชุมชนทวารวดีได้นับถือพระพุทธศาสนานั้นด้วย ดังนั้น พระพุทธศาสนาจึงได้ถูกเผยแผ่ออกไปทั้งในประเทศและต่างประเทศ (พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต), 2546) พระมหากษัตริย์และประชาชนต่างก็นับถือหลักธรรมเป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติ จึงเป็นเหตุให้เกิดสังคมที่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขตลอดมา เนื่องจากพระพุทธศาสนาแบบเถรวาทมีหลักธรรมที่ชัดเจนและเมื่อนำมาประพฤติปฏิบัติแล้วจึงเกิดผลดีกับวิถีชีวิต นอกจากนี้ กษัตริย์ของไทยในยุคต่อๆ มาทรงเป็นพุทธมามกะและทรงอุปถัมภ์พระพุทธศาสนาแบบเถรวาทมากขึ้น

คณะสงฆ์ถือเป็นตัวแทนหรือเป็นสาวกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระบรมศาสดาของพุทธศาสนิกชน ซึ่งทำหน้าที่ในการปฏิบัติภารกิจเผยแผ่สืบสาน และถ่ายทอดพระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ได้บัญญัติไว้ เพื่อผู้ที่นับถือพระพุทธศาสนาได้นำพระธรรมคำสอนไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม การเผยแผ่สืบสานและถ่ายทอดพระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถือเป็นภารกิจสำคัญที่คณะสงฆ์จะต้องปฏิบัติ นอกจากนั้นแล้วการปฏิบัติและการดำรงชีวิตของพระภิกษุสงฆ์ตามพระธรรมวินัยจะเป็นการสร้างศรัทธาความเลื่อมใสให้เกิดขึ้นแก่พุทธศาสนิกชนและเป็นแรงจูงใจให้พุทธศาสนิกชนสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข (กองแผนงาน กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

การสาธารณสุขสงเคราะห์ ปัจจุบันเป็นปัญหาสำคัญของคณะสงฆ์อย่างยิ่ง เพราะสภาพสังคมเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วที่คณะสงฆ์ปรับตัวรับกับสถานการณ์ไม่ทัน แม้แต่จะมีการกำหนดในระเบียบมหาเถรสมาคม และในอำนาจหน้าที่ของบทบาทพระสงฆ์ จึงกล่าวได้ว่า การสาธารณสุขสงเคราะห์ เป็นกิจการของคณะสงฆ์ต้องรีบปรับปรุงแก้ไขอย่างเร่งด่วน (สุทธิพงศ์ ตันตยาพิศาลสุทธิ, 2548) อย่างไรก็ตาม หลักการของการจัดการนั้นจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยนำเข้า (Input) และมีกระบวนการ ที่ประสานกิจกรรมหรืองานต่างๆ เข้าด้วยกัน (P. Robbins Stephen and M. Coulter, 2545) ทั้งที่เป็นตัวคนและวัตถุให้สามารถประสานเข้าด้วยกัน และสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอกได้อย่างดีที่สุด เพื่อทำงานจนบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ประยุทธ์ เจริญสวัสดิ์, 2547) ดังนั้น การพัฒนางานสาธารณสุขสงเคราะห์จึงต้องให้ความสำคัญกับทรัพยากรการบริหาร (Management Resources) อันได้แก่ 4M's ประกอบด้วย คน (Man) เงิน (Money) วัสดุ (Material) และวิธีการ/จัดการ (Method/Management)

จากประเด็นปัญหาที่กล่าวมาประกอบกับการที่ผู้วิจัยดำรงตำแหน่งเจ้าคณะตำบลหนองกวาง อำเภोधุดาธรรม จังหวัดราชบุรี จึงสนใจศึกษาเรื่อง “การพัฒนางานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ตำบลหนองกวาง อำเภोधุดาธรรม จังหวัดราชบุรี” ซึ่งองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลสำคัญสำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปใช้ในการพัฒนางานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ตำบลหนองกวาง อำเภोधุดาธรรม จังหวัดราชบุรี ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนางานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ตำบลหนองกวาง อำเภोधุดาธรรม จังหวัดราชบุรี

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติที่มีต่อการพัฒนางานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ตำบลหนองกวาง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการพัฒนางานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ตำบลหนองกวาง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยผสมวิธีระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในตำบลหนองกวาง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี จำนวน 3,994 คน (คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ จังหวัดราชบุรี, 2566) โดยหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการใช้สูตรคำนวณของ Taro Yamane ในกรณีที่ทราบจำนวนประชากร ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 หรือ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่างในตำบลหนองกวาง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี จำนวน 364 คน

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) จำนวน 3 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 9 รูปหรือคน ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 เจ้าคณะอำเภอโพธาราม/รองเจ้าคณะอำเภอโพธาราม จำนวน 5 รูป กลุ่มที่ 2 พระสังฆาธิการในพื้นที่ จำนวน 2 รูป กลุ่มที่ 3 ผู้นำชุมชน/ครูโรงเรียนในตำบลหนองกวาง จำนวน 2 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้ 1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือการวิจัย 2) สร้างเครื่องมือ 3) นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในด้านด้านเนื้อหาสาระ รูปแบบ และโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้ และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ มีผลค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 ถึง 1.00 4) หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try-Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.860 5) นำแบบสอบถามไปใช้จริงในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List) ตอนที่ 2 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นการพัฒนางานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ตำบลหนองกวาง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) และตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะสำหรับยกระดับการปฏิบัติการพัฒนางานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ตำบลหนองกวาง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด

3.2 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้ 1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์ 2) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณารายละเอียดต่างๆ ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามที่กำหนดไว้ 3) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

4) สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 5) นำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อนำมาวิเคราะห์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติ ดังนี้ 1) สถิติพรรณนา สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนาปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) สถิติอนุมาน ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน สถิติที่ใช้ คือ การทดสอบค่าที (t-test) ค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างก็จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

1. การปฏิบัติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนางานสาธารณสุขของคณะสงฆ์ตำบลหนองกวาง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาวัดอุปัชฌาย์ ด้านการพัฒนากิจการบำรุงพระพุทธศาสนา ด้านการพัฒนากิจการเผยแผ่ศาสนา และมียุทธศาสตร์ด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย คือ ด้านการพัฒนางานงบประมาณ ตามลำดับดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่มีต่อการปฏิบัติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนางานสาธารณสุขของคณะสงฆ์ตำบลหนองกวาง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ในภาพรวม

ที่	การปฏิบัติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนางานสาธารณสุขของคณะสงฆ์ตำบลหนองกวาง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	การพัฒนากิจการบำรุงพระพุทธศาสนา	2.59	0.16	ปานกลาง
2	การพัฒนางานงบประมาณ	2.49	0.11	น้อย
3	การพัฒนาวัดอุปัชฌาย์	3.18	0.11	ปานกลาง
4	การพัฒนากิจการเผยแผ่ศาสนา	3.11	0.15	ปานกลาง
ภาพรวม		3.06	0.08	ปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนางานสาธารณสุขของคณะสงฆ์ตำบลหนองกวาง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามสมมติฐานการวิจัย พบว่า

2.1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนางานสาธารณสุขของคณะสงฆ์ตำบลหนองกวาง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2.2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนางานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะ
สงฆ์ตำบลหนองกวาง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ 0.01

2.3. ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนางานสาธารณสุขสงเคราะห์
ของคณะสงฆ์ตำบลหนองกวาง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

2.4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนางานสาธารณสุขสงเคราะห์ของ
คณะสงฆ์ตำบลหนองกวาง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

2.5. ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนางานสาธารณสุขสงเคราะห์ของ
คณะสงฆ์ตำบลหนองกวาง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนางานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ตำบล
หนองกวาง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

3.1 ปัญหา อุปสรรค ในการพัฒนางานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ตำบลหนองกวาง
อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ได้แก่ คณะสงฆ์ขาดความสัมพันธ์ที่ดีในการติดต่อประสานงานในการทำงาน
ร่วมกับหน่วยงานของภาครัฐในการสร้างความสามัคคีในชุมชน (บวร) และขาดความพร้อมทั้งบุคลากร
สนับสนุน สถานที่ และระบบการจัดการจึงให้การทำงานสาธารณสุขสงเคราะห์ไปคนละทางขาดประสิทธิภาพ

3.2 ข้อเสนอแนะข้อเสนอแนะในการพัฒนางานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ตำบล
หนองกวาง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ควรมีการพัฒนาเตรียมความพร้อมให้ครอบคลุมในทุกด้าน
โดยเฉพาะด้านบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเพื่อทำหน้าที่หรือประสานงานร่วมกับหน่วยงานของรัฐในการ
สร้างความสามัคคีในชุมชน (บวร) บ้านวัด โรงเรียน เอกชน พร้อมทั้งการบริหารจัดการงานโดยเน้น
กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสาธารณสุขสงเคราะห์ พร้อมทั้งคณะสงฆ์ควร
มีการรณรงค์ให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้เห็นคุณค่าและให้ความสำคัญของการงานสาธารณสุขสงเคราะห์ชุมชน
ให้มากยิ่งขึ้น ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนางานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ตำบลหนองกวาง
อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี มีดังนี้ สภาพปัจจุบันของการพัฒนางานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ตำบล
หนองกวาง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี พบว่า คณะสงฆ์ในตำบลหนองกวาง และอำเภอโพธาราม มีมติการ
ทำงานร่วมกัน ทั้งนโยบาย และแผนงานการดำเนินงาน และมีการบูรณาการงาน พร้อมทั้งสนับสนุนการจัด
กิจกรรมงานด้านงานสาธารณสุขสงเคราะห์ ดังนั้นคณะสงฆ์ในตำบลหนองกวาง เกือบทุกรูปให้ความสำคัญกับการ
ช่วยเหลือและสงเคราะห์ในส่วนต่าง ๆ แต่การปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขสงเคราะห์อีกหลายประการที่ตั้งเป้าไว้ ยังไม่
บรรลุเป้าหมายวัตถุประสงค์และยังติดขัดและมีปัญหาอยู่หลายประการ ดังนั้นคณะสงฆ์ต้องนำข้อมูลจากการ
ทำงานเดิมมาประชุมปรึกษาหารือกันเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหา พร้อมทั้งบูรณาการปรับประยุกต์ให้เข้าสภาวะ
การสังคมและเศรษฐกิจสิ่งแวดล้อมให้รอบครอบ ตลอดจนคณะสงฆ์ควรมีการจัดทำแผนงบประมาณสนับสนุน
งานสาธารณสุขสงเคราะห์เปิดโอกาสให้ภาครัฐและประชาชนมีส่วนร่วมวางแผนงานและปฏิบัติงานร่วม

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำผลการวิจัยมาอภิปรายดังนี้

1. การพัฒนางานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ตำบลหนองกวาง อำเภอโพธาราม จังหวัด
ราชบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.06 จากผลการวิจัยนี้ แสดงให้เห็นว่า คณะสงฆ์
ในตำบลหนองกวาง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ได้ดำเนินการงานสาธารณสุขสงเคราะห์ ซึ่งเป็นภารกิจในการ

สงเคราะห์ช่วยเหลือเพื่อประชาชนทั่วไป ตามพันธกิจหลัก 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการพัฒนางบประมาณ ด้านการพัฒนาวัสดุอุปกรณ์ และด้านการพัฒนาการบริหารจัดการ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมตามหลักการของการสาธารณสุขสงเคราะห์ซึ่งเป็นภารกิจที่วัดหรือคณะสงฆ์ได้ดำเนินการช่วยเหลือสังคมชุมชนในรูปแบบต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งด้านร่างกาย และด้านจิตใจ โดยมุ่งประโยชน์และความสุขแก่ประชาชนเป็นสำคัญ ดังกล่าวนี้อสอดคล้องกับที่ พระมหาสุวัฒน์ คุณวุฒโธ (สุแป้น) (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดการงานสาธารณสุขสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการในตำบลบ้านฆ้อง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี” ผลการวิจัย พบว่า การจัดการงานสาธารณสุขสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการในตำบลบ้านฆ้อง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนางานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ตำบลหนองขวาง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 ด้านเพศ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนางานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ตำบลหนองขวาง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ด้วยเหตุที่ คณะสงฆ์ในตำบลหนองขวาง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ได้ดำเนินการงานสาธารณสุขสงเคราะห์ ซึ่งเป็นภารกิจในการสงเคราะห์ช่วยเหลือเพื่อประชาชนทั่วไป ตามพันธกิจหลัก 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการพัฒนางบประมาณ ด้านการพัฒนาวัสดุอุปกรณ์ และด้านการพัฒนาการบริหารจัดการ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมตามหลักการของการสาธารณสุขสงเคราะห์ซึ่งเป็นภารกิจที่วัดหรือคณะสงฆ์ได้ดำเนินการช่วยเหลือสังคมชุมชนในรูปแบบต่างๆ โดยให้ความสำคัญกับการให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์แก่ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับภูมิปัญญา ทุกสาขาอาชีพ ดังนั้น ปัจจัยด้านเพศ จึงส่งผลให้เกิดการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ดังกล่าวนี้อสอดคล้องกับที่ พระมหาไชยณรงค์ ภาทมนูณี (เสริมแก้ว)(2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ของวัดชลประทานรังสฤษฎ์อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี” พบว่า เพศ ทำให้เกิดความคิดเห็นของประชาชน ที่แตกต่างกัน จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.2 ด้านอายุ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนางานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ตำบลหนองขวาง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ด้วยเหตุที่ คณะสงฆ์ในตำบลหนองขวาง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ได้ดำเนินการงานสาธารณสุขสงเคราะห์ ซึ่งเป็นภารกิจในการสงเคราะห์ช่วยเหลือเพื่อประชาชนทั่วไป ตามพันธกิจหลัก 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการพัฒนางบประมาณ ด้านการพัฒนาวัสดุอุปกรณ์ และด้านการพัฒนาการบริหารจัดการ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมตามหลักการของการสาธารณสุขสงเคราะห์ซึ่งเป็นภารกิจที่วัดหรือคณะสงฆ์ได้ดำเนินการช่วยเหลือสังคมชุมชนในรูปแบบต่างๆ โดยให้ความสำคัญกับการให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์แก่ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับภูมิปัญญา ทุกสาขาอาชีพ ดังนั้น ปัจจัยด้านอายุ จึงส่งผลให้เกิดการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ดังกล่าวนี้อสอดคล้องกับที่ จารุวรรณ บัวทุม (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกรณีศึกษาสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตร” พบว่า อายุทำให้เกิดความเห็นของประชาชนที่แตกต่างกัน ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.3 ด้านการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนางานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ตำบลหนองขวาง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ด้วยเหตุที่ คณะสงฆ์ในตำบลหนองขวาง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ได้ดำเนินการงานสาธารณสุขสงเคราะห์ ซึ่งเป็นภารกิจในการสงเคราะห์ช่วยเหลือเพื่อประชาชนทั่วไป ตามพันธกิจ

หลัก 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการพัฒนางบประมาณ ด้านการพัฒนาวิสตุดุอุปกรณ์ และด้านการพัฒนาการบริหารจัดการ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมตามหลักการของการสาธารณสุขสงเคราะห์ซึ่งเป็นภารกิจที่วัดหรือคณะสงฆ์ได้ดำเนินการช่วยเหลือสังคมชุมชนในรูปแบบต่างๆ โดยให้ความสำคัญกับการให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์แก่ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับภูมิปัญญา ทุกสาขาอาชีพ ดังนั้น ปัจจัยด้านการศึกษาก็ส่งผลให้เกิดการปฏิบัติที่ไม่แตกต่างกัน ดังกล่าวนี้อสอดคล้องกับที่ พระสมุห์จรรย์ จารุณโม (จารุเจริญวงศ์)(2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทการปฏิบัติศาสนกิจด้านสาธารณสุขสงเคราะห์ ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครปฐม” พบว่า การศึกษาไม่มีผลทำให้เกิดความคิดเห็นของประชาชนที่ไม่แตกต่างกัน

2.4 ด้านอาชีพ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนางานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ตำบลหนองกวาง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ด้วยเหตุที่ คณะสงฆ์ในตำบลหนองกวาง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ได้ดำเนินการสาธารณสุขสงเคราะห์ ซึ่งเป็นภารกิจในการสงเคราะห์ช่วยเหลือเพื่อประชาชนทั่วไป ตามพันธกิจหลัก 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการพัฒนางบประมาณ ด้านการพัฒนาวิสตุดุอุปกรณ์ และด้านการพัฒนาการบริหารจัดการ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมตามหลักการของการสาธารณสุขสงเคราะห์ซึ่งเป็นภารกิจที่วัดหรือคณะสงฆ์ได้ดำเนินการช่วยเหลือสังคมชุมชนในรูปแบบต่างๆ โดยให้ความสำคัญกับการให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์แก่ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับภูมิปัญญา ทุกสาขาอาชีพ ดังนั้น ปัจจัยด้านอาชีพ จึงส่งผลให้เกิดการปฏิบัติที่ไม่แตกต่างกัน ดังกล่าวนี้อสอดคล้องกับที่ พระปลัดอานนท์ ญาณธมโม (ศรีโสธร) (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพพระวิปัสณาจารย์ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์” พบว่า อาชีพ ส่งผลให้เกิดความคิดเห็นของประชาชนไม่แตกต่างกัน

2.5 ด้านรายได้ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนางานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ตำบลหนองกวาง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ด้วยเหตุที่ คณะสงฆ์ในตำบลหนองกวาง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ได้ดำเนินการสาธารณสุขสงเคราะห์ ซึ่งเป็นภารกิจในการสงเคราะห์ช่วยเหลือเพื่อประชาชนทั่วไป ตามพันธกิจหลัก 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการพัฒนางบประมาณ ด้านการพัฒนาวิสตุดุอุปกรณ์ และด้านการพัฒนาการบริหารจัดการ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมตามหลักการของการสาธารณสุขสงเคราะห์ซึ่งเป็นภารกิจที่วัดหรือคณะสงฆ์ได้ดำเนินการช่วยเหลือสังคมชุมชนในรูปแบบต่างๆ โดยให้ความสำคัญกับการให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์แก่ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับภูมิปัญญา ทุกสาขาอาชีพ ดังนั้น ปัจจัยด้านรายได้ จึงส่งผลให้เกิดการปฏิบัติที่ไม่แตกต่างกัน ดังกล่าวนี้อสอดคล้องกับที่ พระสมุห์อนุรักษ์ ชีรสกโก (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาวัดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธในจังหวัดสมุทรสาคร” พบว่า รายได้ มีผลให้เกิดความคิดเห็นของประชาชนไม่แตกต่างกัน

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนางานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ตำบลหนองกวาง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

3.1 ปัญหา อุปสรรค ในการพัฒนางานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ตำบลหนองกวาง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี พบว่า ปัญหา อุปสรรค ในการพัฒนางานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ตำบลหนองกวาง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ได้แก่ คณะสงฆ์ขาดความสัมพันธ์ที่ดีในการติดต่อประสานงานในการทำงานร่วมกับหน่วยงานของภาครัฐในการสร้างความสามัคคีในชุมชน (บวร) และขาดความพร้อมทั้งบุคลากรสนับสนุน สถานที่ และระบบการจัดการจึงให้การทำงานสาธารณสุขสงเคราะห์ไปคนละทางขาดประสิทธิภาพ ข้อเสนอแนะ ควรมีการพัฒนาเตรียมความพร้อมให้ครอบคลุมในทุกด้าน โดยเฉพาะด้าน

บุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเพื่อทำหน้าที่หรือประสานงานร่วมกับหน่วยงานของรัฐในการสร้างความสามัคคีในชุมชน (บวร) บ้าน วัด โรงเรียน เอกชน พร้อมทั้งการบริหารจัดการงานโดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งงานสาธารณสุขสงเคราะห์ พร้อมทั้งคณะสงฆ์ควรมีการรณรงค์ให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้เห็นคุณค่าและให้ความสำคัญของงานสาธารณสุขสงเคราะห์ชุมชนให้มากยิ่งขึ้นสอดคล้องกับที่พระมหาสันติ ฐานวโร (ประสพสุข) (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในงานสาธารณสุขสงเคราะห์ ของคณะสงฆ์เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า คณะสงฆ์เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร ได้ดำเนินงานในด้านสาธารณสุขสงเคราะห์ที่มีต่อการพัฒนาชุมชนและสังคม โดยการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมที่สำคัญ มี หลักสังคหวัตถุ 4 สาราณียธรรม 6 และพรหมวิหาร 4 เป็นต้น มาดำเนินการช่วยเหลือเกื้อกูลแก่ประชาชน ชุมชนและสังคม โดยมีเป้าหมายจุดประสงค์หลักๆ ให้คณะสงฆ์ดำเนินการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับเดือดร้อนในด้านต่างๆ เป็นหลักสำคัญ ในการช่วยเหลือประชาชนในชุมชนและสังคมควรให้ความสำคัญเหมาะสมถูกต้องตามกาลเทศะ และยังเป็นการสร้างความผูกพันระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียนอีกทางหนึ่งด้วย เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งทางด้านจิตใจ และทางด้านกายภาพคือ วัตถุประสงค์ เพื่อให้มีความสมดุลทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ โดยมีวัดและพระสงฆ์เป็นผู้นำที่สำคัญในการดำเนินการช่วยเหลือสังคมในรูปแบบต่างๆ โดยมีจุดมุ่งหมายนำไปสู่การพัฒนาจิตใจ การพัฒนาคุณภาพชีวิต การพัฒนาชุมชนและสังคม และการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม อันจะนำความสุขมาสู่ประชาชน สังคม และประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้าต่อไป

3.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการการพัฒนางานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ตำบลหนองกวาง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรีพบว่าผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนางานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ตำบลหนองกวาง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี มีดังนี้ สภาพปัจจุบันของการพัฒนางานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ตำบลหนองกวาง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี พบว่า คณะสงฆ์ในตำบลหนองกวาง และอำเภอโพธาราม มีมติการทำงานร่วมกัน ทั้งนโยบาย และแผนงานการดำเนินงาน และมีการบูรณาการงาน พร้อมทั้งสนับสนุนการจัดกิจกรรมงานด้านงานสาธารณสุขสงเคราะห์ ดังนั้นคณะสงฆ์ในตำบลหนองกวาง เกือบทุกรูปให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือและสงเคราะห์ในส่วนต่างๆ แต่การปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขสงเคราะห์อีกหลายประการที่ตั้งเป้าไว้ ยังไม่บรรลุเป้าหมายวัตถุประสงค์และยังติดขัดและมีปัญหาอยู่หลายๆ ประการ ดังนั้นคณะสงฆ์ต้องนำข้อมูลจากการทำงานเดิมมาประชุมปรึกษาหารือกันเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหา พร้อมทั้งบูรณาการปรับประยุกต์ให้เข้าสภาวะการสังคมและเศรษฐกิจสิ่งแวดล้อมให้รอบครอบ ตลอดจนคณะสงฆ์ควรมีการจัดทำแผนงบประมาณสนับสนุนงานสาธารณสุขสงเคราะห์เปิดโอกาสให้ภาครัฐและประชาชนมีส่วนร่วมวางแผนงานและปฏิบัติงานร่วม และยิ่งสอดคล้องกับที่ พระครูใบฎีกาศุภพล อาสโภ (แย้มชุ่ม) (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแบบงานสาธารณสุขสงเคราะห์ตามกระบวนการวัตนวิธิพุทธ” ผลการวิจัยพบว่า (1) การสาธารณสุขสงเคราะห์ เป็นภารกิจสำคัญของพระสงฆ์ในการทำงานช่วยเหลือชาวบ้านหรือคนส่วนมากหรือคนทั่วไป ซึ่งเป็นหน้าที่หลักของเจ้าอาวาสตามมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 ข้อ 4 บัญญัติไว้ว่า “ให้ความสะดวกตามสมควรในการบำเพ็ญกุศล” การพัฒนางานสาธารณสุขสงเคราะห์นั้น หลักพุทธธรรมแห่งพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องมือสำคัญที่ส่งเสริมและสนับสนุนการช่วยเหลือผู้อื่นเป็นอย่างมาก การพัฒนาแบบการพัฒนางานสาธารณสุขสงเคราะห์ตามกระบวนการวัตนวิธิพุทธของพระสงฆ์ต้องอาศัยหลักพุทธธรรมสำคัญคือ ไตรสิกขา พรหมวิหาร 4 ราชสังคหวัตถุ จักรวรรดิวัตร อปริหานิยธรรม ทศพิธราชธรรม สาราณียธรรม สปัจริยธรรม ฯลฯ โดยพระสงฆ์ควรมีรูปแบบการพัฒนางานสังคมสงเคราะห์ในส่วนที่สังคมคาดหวังไว้ ทั้ง 2 ส่วนคือการสงเคราะห์ทางวัตถุ และสงเคราะห์ทางจิตใจไปพร้อมๆ กัน โดยมีจุดมุ่งหมายอันจะนำไปสู่

การพัฒนาและบูรณาการสังคมอย่างยั่งยืนถาวร ต้องพัฒนาคุณภาพจิตใจ พัฒนาคุณภาพชีวิต พัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายใต้รูปแบบการพัฒนาตามกระบวนการทศวรรษวิถีพุทธ เพื่อความหลุดพ้นจากหล่มแห่งความทุกข์ ย่อมนำประโยชน์สุขอย่างสูงสุดมาสู่สังคมไทย

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยคือ การพัฒนางานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ตำบลหนองกวาง อำเภोधุดาราม จังหวัดตราบุรี ดังในภาพที่ 1

การพัฒนางานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ตำบลหนองกวาง อำเภोधุดาราม จังหวัดตราบุรี
ด้านการพัฒนาบุคลากร <ul style="list-style-type: none">- พัฒนาการเสริมองค์ความรู้แก่บุคลากร พร้อมจัดสรรงานให้ที่เหมาะสมกับความสามารถของบุคลากร- พัฒนาสนับสนุนบุคลากรคณะสงฆ์ไปทำหน้าที่ร่วมกับหน่วยงานของรัฐ ผู้นำชุมชน เอกชน และชุมชน- สนับสนุนบุคลากรให้ร่วมพัฒนาวัดและชุมชนเป็นศูนย์กลางการสงเคราะห์และแหล่งเรียนรู้ของชุมชน
ด้านการพัฒนางบประมาณ <ul style="list-style-type: none">- จัดทำแผนงบประมาณสนับสนุนงานสาธารณสงเคราะห์และเปิดโอกาสให้ภาครัฐและประชาชน- จัดตั้งกองทุนฌาปนกิจสงเคราะห์ จัดตั้งกองทุนอาหารเพื่อเลี้ยงเด็กนักเรียนและประชาชนผู้ยากไร้- จัดตั้งกองทุนสนับสนุนบริจาคปัจจัยในการตรวจเยี่ยมและให้ความอนุเคราะห์ผู้ป่วยติดเตียงในชุมชน
ด้านการพัฒนาวัสดุอุปกรณ์ <ul style="list-style-type: none">- พัฒนาอาคารสถานที่ของวัดให้เป็นศูนย์กลางการแห่งการพัฒนาสงเคราะห์ชุมชน- พัฒนาพื้นที่ของวัดในการส่งเสริมชุมชนในการอนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรมประจำถิ่น- พัฒนาสถานที่วัดตามหลัก 5ส คือ สะอาด สะดวก สะอาด สร้างนิสัย สร้างมาตรฐาน
ด้านการพัฒนาการบริหารจัดการ <ul style="list-style-type: none">- พัฒนาระบบการบริหารจัดการ วางแผนเป้าหมาย จัดแบ่งหน้าที่ การปฏิบัติงาน- พัฒนาการบริหารจัดการโดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (บวรอ)- พัฒนาระบบการจัดการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นของประชาชนในชุมชน

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากภาพที่ 1 อธิบายได้ดังนี้ การพัฒนางานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ตำบลหนองกวาง อำเภोधุดาราม จังหวัดตราบุรี ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาบุคลากร การพัฒนางานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ตำบลหนองกวาง อำเภोधุดาราม จังหวัดตราบุรี ด้านการพัฒนาบุคลากร ได้แก่ พัฒนาการเสริมองค์ความรู้แก่บุคลากร พร้อมจัดสรรงานให้ที่เหมาะสมกับความสามารถของบุคลากรลงไปทำหน้าที่ดำเนินกิจการช่วยเหลือสงเคราะห์แก่ผู้

ประชาชนในชุมชนเพื่อการพัฒนาการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ในการดำเนินกิจการเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูล และเพิ่มทักษะพัฒนาสนับสนุนบุคลากรคณะสงฆ์ไปทำหน้าที่ร่วมกับหน่วยงานของรัฐ ผู้นำชุมชน เอกชน และชุมชน อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสนับสนุนบุคลากรให้ร่วมพัฒนาวัดและชุมชนเป็นศูนย์กลางการสงเคราะห์ ศูนย์ฝึกสัมมาอาชีพ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และแหล่งเรียนรู้ของชุมชน

2. ด้านการพัฒนางบประมาณ การพัฒนางานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ตำบลหนองกวาง อำเภोधุดาราม จังหวัดราชบุรี ด้านการพัฒนางบประมาณ ได้แก่ จัดทำแผนงบประมาณสนับสนุนงานสาธารณสงเคราะห์ เปิดโอกาสให้ภาครัฐและประชาชนมีส่วนร่วมวางแผนงานด้านสาธารณสงเคราะห์ เพื่อนำมาดำเนินกิจกรรมนั้นเป็นประโยชน์แก่ประชาชน ควรให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ หากมีข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ก็ควรแนะนำ เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ และจัดตั้งกองทุนฌาปนกิจสงเคราะห์ จัดตั้งกองทุนอาหารเพื่อเลี้ยงเด็กนักเรียนและประชาชนผู้ยากไร้ จัดตั้งกองทุนสนับสนุนบริจาคปัจจัยในการตรวจเยี่ยมและให้ความอนุเคราะห์ผู้ป่วยติดเตียงในชุมชน

3. ด้านการพัฒนาวัสดุอุปกรณ์ การพัฒนางานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ตำบลหนองกวาง อำเภोधุดาราม จังหวัดราชบุรี ด้านการพัฒนาวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ การพัฒนาอาคารสถานที่ของวัดให้เป็นศูนย์กลางการแห่งการพัฒนาสงเคราะห์ชุมชน พร้อมสนับสนุนดูแลอาคารหรือสิ่งก่อสร้างที่วัดสร้างมานั้น เพื่อใช้เป็นสาธารณสมบัติต่อส่วนรวม เพราะเป็นสถานที่ที่ประชาชนหรือหน่วยงานองค์กรในชุมชนสามารถขออนุญาตใช้ประโยชน์ในกิจต่างๆ คณะสงฆ์จึงต้องควรบำรุงรักษาให้สะอาด และพร้อมใช้งานอันเป็นสาธารณประโยชน์ตลอดเวลา พัฒนาเพิ่มพื้นที่ของวัดในการส่งเสริมชุมชนในการอนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรมประจำถิ่น ตลอดจนพัฒนาสถานที่วัดให้เป็นวัดประชารัฐสร้างสุขด้วยหลัก 5ส คือ สะอาด สะดวก สะสวย สร้างนิสัย สร้างมาตรฐาน

4. ด้านการพัฒนาการบริหารจัดการ การพัฒนางานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ตำบลหนองกวาง อำเภोधุดาราม จังหวัดราชบุรี ด้านการพัฒนาการบริหารจัดการ ได้แก่ พัฒนาระบบการบริหารจัดการวางแผนเป้าหมาย จัดแบ่งหน้าที่การปฏิบัติงานด้านสาธารณสงเคราะห์ชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพและมีความต่อเนื่องและมีการพัฒนาการบริหารจัดการโดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน บ้าน วัด โรงเรียน และเอกชน (บวร) จนเกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงานร่วมกันดำเนินโครงการหรือกิจกรรม จนทำให้วัดและชุมชนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการพัฒนางานด้านสาธารณสงเคราะห์ให้ครอบคลุมอย่างสมบูรณ์มากขึ้น และมีการพัฒนากระบวนการจัดการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นของประชาชนในชุมชน

ข้อเสนอแนะ

- ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้
 - คณะสงฆ์ ควรมีระบบการบริหารจัดการ กำหนดแผนงานปฏิบัติการประจำปีด้านงานสาธารณสงเคราะห์ในการดำเนินกิจกรรมประจำปี ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาชุมชนของหน่วยงานราชการ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ เพื่อพัฒนางานสาธารณสงเคราะห์ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น
 - คณะสงฆ์ หน่วยงานราชการ สถานศึกษา และภาคเอกชน (บวร) ควรประสานความร่วมมือในการดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ เพื่อประโยชน์มวลรวมแก่ประชาชนเป็นที่ตั้ง
 - คณะสงฆ์ ควรพัฒนางานเพื่อยกระดับการดำเนินงานของวัดที่มีฐานะเป็นหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล หรือ อปต. ให้มีศักยภาพเยียวยาด้านกายภาพ และจิตใจแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนาความร่วมมือด้านสาธารณสงเคราะห์ของเครือข่าย บ-ว-ร-อ (บ้าน วัด โรงเรียน เอกชน) ในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

2.2 ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเกี่ยวกับ การสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาสนับสนุนด้านสัมมาอาชีพแก่ชุมชนเพื่อความยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กองแผนงาน กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **คู่มือพระสังฆาธิการว่าด้วยพระราชบัญญัติ กฎระเบียบและคำสั่งของคณะสงฆ์**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ จังหวัดราชบุรี. (2566). **แผนพัฒนาจังหวัดราชบุรี พ.ศ. 2566-2570**. ราชบุรี: คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ จังหวัดราชบุรี.
- จารุวรรณ บัวทุม. (2556). **การพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกรณีศึกษา สำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรมสาขาจังหวัดพิจิตร**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ประยุทธ์ เจริญสวัสดิ์. (2547). **การบริหารงานบุคคล**. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- พระครูใบฎีกาสุรพล อาสโภ (แยมชุ่ม). (2557). **การพัฒนารูปแบบงานสาธารณสงเคราะห์ตามกระบวนการวัตรปฏิบัติ**. ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต). (2546). **จาริกบุญ-จาริกธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สหธรรมิก.
- พระปลัดอานนท์ ญาณธมโม (ศรีโสธร). (2563). **การพัฒนาศักยภาพพระวิปัสสนาจารย์ในจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาไชยณรงค์ ภทฺทมนี (เสริมแก้ว). (2556). **บทบาทด้านการสาธารณสงเคราะห์ของวัดชลประทานรังสฤษดิ์อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาสันติ จานวโร (ประสพสุข). (2561). **การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในงานสาธารณสงเคราะห์ ของคณะสงฆ์เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาสุวัฒน์ คุณวุฒิโต (สุแป้น). (2564). **การจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการในตำบลบ้านซ้อง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระสมุห์จรรย์ จารุธมโม (จารุเจริญวงษ์). (2556). **บทบาทการปฏิบัติศาสนกิจด้านสาธารณสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครปฐม**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระสมุห์อนุรักษ์ ธีรสกโก. (2556). **การพัฒนาวัดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธในจังหวัดสมุทรสาคร**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สุทธิพงษ์ ตันตยาพิศาลสุทธิ. (2548). พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ กฎกระทรวง กฎมหาเถรสมาคม พร้อมด้วยระเบียบและคำสั่งมหาเถรสมาคมเกี่ยวกับการคณะสงฆ์และการศาสนา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมการศาสนา.

P. Robbins Stephen & M. Coulter. (2545). **Management**. 7thed. New Jersey: Prentice Hall International.